

Скъпи читатели,

Как мислите, много или малко са 50 години?

Вероятно, в дългата история на родната емиграция по света, това е само един кратък миг, но в живота на нашата организация – Асоциация на българските сдружения в Чешката република и на издаваната от нея медия, това е новата история на нашите сънародници – първоначално в Чехословакия, а след демократичните промени – в Чехия. Бавно и полека „Роден глас“ се създаваше от всички нас: редактори, коректори, сътрудници, художници, графични дизайнери... , както и от стотиците наши сънародници, милеещи за българското във всичките му проявления, милеещи за родния български език.

Щастлива съм, че мога да съм съпричастна на този празник – 50-годишния юбилей на нашето списание! За мен е чест да бъда част от екипа, който го създава. Връщайки се към спомените на основоположниците му, си даваме сметка колко много се е променила нашата медия – не само като визия, но и като съдържание – надяваме се към по-добро!

Какво ново ще намерите в този първи юбилеен брой? Отворено писмо на председателя на АБС г-н Кирил Беровски към членовете на 10-те сдружения, част от нашата организация, към техните председатели, както и към всички приятели и съмишленици; информация за новата възможност за подаване на заявления за български лични документи онлайн; за преброяването на населението и жилищния фонд и възможността без проблеми да заявим своята национална принадлежност; за най-новия катедрален храм, построен в центъра на град Ловеч.

Кой е повелителят на софийските етюди, кои са любимите му места в столицата и защо тя е градът, най-близък на сърцето му – отговорите ще научите от интервюто на нашата Ани.

За празниците в родните ни училища, чествани, макар и онлайн и при строги мерки за безопасност, разказва рубриката ни „Ученически калейдоскоп“.

Благодарна съм на БТА, че предостави за Вас, нашите читатели, информация за новия брой на списание ЛИК, посветен с любов на Максим Минчев. Изданието се опитва да сглоби пъзела на необятната, многопластова, енциклопедична, харизматична личност на напусналия ни в края на миналата година генерален директор на Българската телеграфна агенция. Музеят на хумора и сатирата събра за своите почитатели любимите лица на този жанр в една зала, а Българският културен институт в Прага издаде уникален албум, който представя знакови личности, оставили ярка следа в определен период от развитието на България. Не пропускайте разказа на Петър Величков за историята на старите изобразителни картички.

Ако искате да се докоснете до магията на Белоградчишките скали, да научите кой е Владимир Мусаков и как можете да кандидатствате за спешна незабавна помощ за ILO COVID-19, четете до края.

Като Ви оставям с поезията на непознатата, но талантива Зори Й. В., Ви желая приятно четене!

Камелия Илиева, главен редактор

„Роден глас“ на петдесет

Едва ли някога ще забравя възлението, което изпитах, разглеждайки крехкия и пожълтял първи брой на вестник „Роден глас“ – погледът ми се спря на датата и годината – юни 1971. Тогава разбрах, че имам щастието да съм участник в исторически миг! Време беше да пренапишем историята на една от най-старите медии, издавани от българите в Европа, извън територията на България.

До този момент, навсякъде се посочваше, че „Роден глас“ е създаден през 1972 г., вероятно извор на информация е била публикацията на уважаемия г-н Балуров: „Първо, „Роден глас“ се роди в Братислава сред тамошните българи. Той започва да излиза като вестник

два пъти в месеца и се печаташе в гр. Прешов, Източна Словакия, където имаше печатница с азбука и е било поевтино. Този вестник, с всичките му недостатъци, стигаше и до нас в Прага от 1972 чак до 1984 г., когато беше пренесен в Прага. Тук, от с. г., започна да излиза под формата на списание, което продължи да носи своето име“.

познаваме като Държавна агенция за българите в чужбина. Решихме и тръгнахме по „мъките“. Не, не беше лесно, тогава още имаше цензура, макар и негласна. Но, имайки малък опит от двата вече издадени вестника, устоявахме, ходихме от врата на врата, помагаше ни и Генералното консулство, особено колоритният консул Недялко Славов, на когото трудно някой можеше да му откаже нещо.

И така, на 17 декември 1970 г., с решение № ББС-1-551/1970, Министерството на вътрешните работи на Словашката република одобри Устава на организацията Български културен клуб „Георги Димитров“ и учредените клубове на територията на Словакия. След няколко месеца, след тежки „родилни мъки“, както вече добре ги окачествихте, се „роди“ всенародният ни „Роден глас“!; разказва г-жа Емилия Хрушикова, един от създателите и дългогодишен член на Редакцията колегия на списанието.

„Аз бях определена за отговорен редактор на изданието – в тези години използвах моминското си име – Лора Неделчева. И нарочно не казвам, че съм била назначена, защото всички, които участвахме в подготвянето и списването на вестника (тогава това беше вестник), работихме без никакво възнаграждение. Просто, както се казва, от любов към Родината. Фактически и самата идея за издаването на този орган на българските организации в Чехословакия беше да поддържа връзката на сънародниците ни с България. И разбира се – между организациите в отделните градове. Управителният съвет призоваваше във всяка от тях да определят по един-двама дописници, които да информират за дейността и проведените мероприятия, но трябва да признаем, че такива кореспонденти или не се намираха, или не се проявяваха много активно. По някоя дописка получавахме от време навреме от Прага, Усти над Лабем, Острава или Бърно. От словашките градове повече информации имахме от Братислава, Комарно, Нитра или Кошице. Най-много материали получавахме от Славянския комитет в България: репортажи от големи предприятия и строежи в страната, от различни български градове като акцентът беше върху това как се развиват и благоустрояват. Интересни бяха статиите, припомнящи важни исторически събития и годишнини.

Задължителни за публикуване бяха материалите от разни партийни събития, особено от конгресите на БКП. Тук трябва да кажем, че Славянският комитет поемаше и всички разноски по издаването на „Роден глас“. Вярно, хонорари не се плащаха, но трябваше да се плати на печатниците, да се купят например билети за самолет, за да се придвижва по-бързо до Прешов – единствената печатница по онова време, където излизаха украински издания и имаха азбука. Днес може би някой би се чудил, но това беше времето преди офсата, когато печатниците още използваха оловните букви. И те целите, както и ръцете на печатарите, бяха почернели и миришещи на олово“, връща се към спомените си г-жа Лора Добруцка, която в онези тежки времена дълги години носи на крехките си рамене отговорността на главния редактор. Спомените на двете дами, които помолих да напишат по повод на 45-годишния юбилей, са изключително ценни за всички, които обичат нашето списание и желаят да научат нещо повече за неговата история.

„Роден глас“ – гласът на българите в Чешката република

„Езикът на един народ е най-великото негово дело. Той е сложното живо оръдие за всестранно напредване. Чрез него най-съвършената художествена и научна мисъл с безбройните свои отсенки се пренася от глава в глава. Чрез него най-възвишените чувства, роде ни в душите на върховните представители на нацията, се разпространяват, за да издигнат всеки неин член“, казва поетът Кирил Христов през 1938 г. в сп. „Родна реч“.

От 2002 г. правителството на Чешката република, в частност Министерството на културата, подкрепя националните общности в стремежа им да съхранят родния си език и националната си идентичност чрез издаването на свои вестници и списания. Преодолявайки периоди на проблеми, конфликти, безразличие и некомпетентност, и с финансовата помощ на чешката държава „Роден глас“ не само оцелява, но и успешно продължава развитието си.

Основната му цел е да информира сънародниците си за това какво се случва в нашата общност, така че да се почувстват съпричастни, да се

почувстват част от случващото се, да имат убеждението, че са заедно. Във всеки брой на списанието се появяват и статии, написани на чешки език, защото не са малко и чешките ни приятели, а в същото време българите придобиват увереност и сигурност, че са част от чешкото общество. Добрият текст, актуалната информация, позитивната новина, поднесени на прецизен, книжовен български език, е посоката, в която смятаме да продължим да се развиваме. Не е без значение и фактът, че за дългогодишното си съществуване списанието се е превърнало в своеобразна хроника на живота в българската общност. Често прелистваме стари броеве от богатия ни архив, за да си припомним минали събития.

В началото на 2007 г. „Роден глас“ е награден от Министерството на културата на Република България с почетна грамота и плакет за принос в развитието и популяризирането на българската култура. Осем години по-късно списанието получава международен стандартен сериен номер (ISSN 2336-5250), който осигурява бърза и точна идентификация на изданието.

Днес, списанието има широк диапазон – обхваща всички значими събития от живота на Асоциацията на българските сдружения в Чехия, дейността на регионалните ѝ клубове, помествани в рубриката „Огнища на българщината“. Значително място заема информацията за културния живот – нови книги, изложби, концерти на български творци или на чешки приятели на България. Вече сме изградили традиционно добро сътрудничество с Чешкия културен център в София – на страниците на списанието се появяват материали за известни чешки творци, свързали живота си с България, както и с Българския културен институт в Прага – всичко това в рубриката „Галант и творчество“. Публикуваме актуална информация и полезни съвети за нашите сънародници в рубриката ни „Актуално“, не по-малко любими са: „Едно българче разказва...“, „Ученически калейдоскоп“, „Гордост и памет“, „Библиотека“, а най-новата ни – „Dotkněte se Bulharska“ – е пряко насочена към нашите чешки приятели. През настоящата 2021 г. „Роден глас“ празнува 50-годишния си юбилей с модерен дизайн, интересни материали и стотици почитатели в Чехия, България и по целия свят. ◆